Finnwatch ry
LAUSUNTO 8.10.2018

Aihe: HE 150/2018, Hallituksen esitys eduskunnalle elinkeinoverolain korkovähennysrajoitusta koskevan sääntelyn muuttamisesta.

Finnwatch kiittää verojaostoa mahdollisuudesta kommentoida hallituksen esitystä korkovähennysrajoitusta koskevan sääntelyn muuttamisesta.

Hallituksen esitys on merkittävästi heikompi kuin alkuperäinen valtiovarainministeriön HE-luonnos. Erityisen huolestuttavana Finnwatch pitää tasevapautusta koskevan säännön sisällyttämistä uuteen hallituksen esitykseen.

Lähes kaikki hallituksen esitykseen sisältyvät muutokset korkovähennysrajoitukseen noudattavat veronkiertodirektiivin minimitasoa. Suomi käyttää lähes jokaisen direktiivin salliman korkovähennysrajoituksia huojentavan poikkeuksen. Koska minimitasojen valintoja koskevat perustelut ovat HE:ssa lähes olemattomat, on kyse poliittisista valinnoista: aggressiivista verosuunnittelua ei suitsita siitä huolimatta, että Suomessa ja muualla on tutkittua näyttöä siitä, että:

1) aikaisemmilla korkovähennysrajoituksilla ei ole ollut negatiivista vaikutuksia yritystoimintaa, ja että;

2) nykyisen korkorajoitussääntelyn aukkoja käytetään edelleen verovälttelyyn.

Ehdotetussa muodossa hallituksen nykyinen esitys etenee yhtä kauemmas OECD:n verovälttelyn vastaisen BEPS-hankkeen suosituksista. Suomi on säätämässä korkovähennysrajoituksista myös huomattavan paljon heikommin kuin Ruotsi.

Hallituksen esityksessä spekuloidaan, että talousteorian mukaan korkomenojen vähennyskelpoisuuden koskevat rajoitukset voisivat heikentää investointeja. Tutkimustieto ei tue väitettä kun sääntelyllä keskitytään aggressiivisen verosuunnittelun torjuntaan. Suomessa yritysten korkoihin perustuvaa verosuunnittelua suitsittiin viimeksi vuonna 2014 voimaan astuneella korkovähennysrajoituksella (EVL 18 a §). Toimenpide osoittautui erittäin onnistuneeksi. VATTin viime vuonna julkaiseman tutkimuksen[1] mukaan säännös vähensi odotetulla tavalla yritysten korkomenoja haittaamatta yritysten toimintaa.

Esitämme seuraavassa keskeisimmät muutostarpeet hallituksen esitykseen:

1. Tasevapautusta koskevaa poikkeussäännöstä ei tule sisällyttää lakiin.

[1] VATT, 2017, http://vatt.fi/artikkeli/-/asset_publisher/suomen-korkovahennysrajoitus-hillitsi-monikansallisten-yritysten-voitonsiirtoa

Finnwatch ry
Malminrinne 1 B
00180 Helsinki
Finland

info@finnwatch.org
www.finnwatch.org

Poikkeussäännöksen mukana verovelvollisen korot ovat kokonaan vähennyskelpoisia, jos verovelvollinen osoittaa, että sen oman pääoman osuus sen kokonaisvaroista on vähintään yhtä suuri kuin konsernin vastaava osuus. Voidaan pitää nurinkurisena sitä, että tasevapautussäännöksellä valtio kannustaa koko konsernia toimimaan erittäin velkaisena ja tarjoaa korkean velka-asteen omaavalle konsernille ylimääräisen verohuojennuksen.

Tasevapaustusta koskevaa sääntöä on yleisesti käytetty yritysten verosuunnittelussa. HE:n perusteluistakin selviää, että nykyinen tasevapautuksen salliva korkovähennysrajoitussääntely on johtanut siihen, että korkovähennysrajoitusta ei ole voitu soveltaa 31 prosentissa lain piiriin pääsäännön kautta muuten kuuluvista yrityksistä. Jo pelkästään nykyisen korkovähennysrajoituksen tasevapautussääntö maksoi Suomelle laskennallisesti verotuloissa vuonna 2016 HE:n mukaan 43 miljoonaa euroa[2]. HE:stä ei käy ilmi, mitkä faktat ovat muuttuneet HE-luonnoksen julkaisemisen jälkeen. Tasevapautussääntöön liittyen on jo alkuperäisessä HE-luonnoksessa todettu, että:

- nykyisen korkovähennysrajoitusta koskevan sääntelyn on edellä arvioitu toteuttavan tavoitteitaan hyvin ja oikeasuhtaisesti lukuun ottamatta niin sanottua tasevapautussäännöstä.

- tasevapautushuojennuksen on vaikutusarvioinneissa havaittu supistavan korkorajoitussäännöksen vaikutusta merkittävästi.

- tasevapautussäännöksen soveltaminen on oikeuskäytännössä osoittautunut hankalaksi erityisesti omistusrakenteissa, joissa on rahastoja[3].

- huojennusta on joissakin tilanteissa voitu soveltaa korkomenoihin, jotka on synnytetty veropohjaa rapauttavalla verosuunnittelulla. Lisäksi säännös on osoittautunut verotuksen varmuutta ja verovelvollisten yhdenvertaisuutta heikentäväksi.

Edellä mainituilla perusteilla Finnwatch katsoo, alkuperäisen HE-luonnoksen mukaisesti, että tasevapautusta koskevan huojennuksen poistaminen on näistä syistä tarkoituksenmukaista ja yhdenmukainen toimi yritysveropohjan tiivistämistä koskevan hallitusohjelman kirjauksen kanssa.

Mikäli tasevapautus edellä esitetyistä VM:n alkuperäisistä perusteluista huolimatta päätetään säilyttää laissa, ja hallitus haluaa erityisesti tukea korkealla velka-asteella tehtävää yritystoimintaa, olisi välttämätöntä rajoittaa vapautuksen soveltuminen tilanteisiin, joissa koko konsernitason velkaantuminen aiheutuu muista kuin etuyhteyslainoista. Kuten jo alkuperäiseen HE-luonnokseen annetuissa lausunnoissa on todettu, esimerkiksi Saksassa tasetestin perusteella vapautumisen lisäedellytyksenä on se, että yhtiön tai

[2] Laskennallinen vaikutus, 215 milj. € * 20%

[3] Toisin kuin uudesta HE:stä voisi päätellä, tuoreet KHO:n ratkaisut ovat selventäneet tasevapautussäännöksen soveltamista rahastorakenteissa vain tietyissä yksittäistapauksissa.

samaan konserniin kuuluvan muun yhtiön korkomenoista alle 10 % muodostuu konsernin ulkopuoliselta mutta etuyhteydessä (> 25 %:n omistus) olevalta taholta otetuista lainoista. Tällä varmistettaisiin se, että konsernitasetta ei voida verosuunnittelutarkoituksessa keinotekoisesti ”muokata” sellaiseksi, että se mahdollistaa yksittäisten konserniyhtiöiden vapautumisen tasetestin perusteella. Saksan 25% rajaa voidaan kuitenkin pitää tarpeettoman korkeana ja se tulisikin alentaa esimerkiksi 10 prosenttiin.

2. Nettokorkomenojen vähentämiskelpoisuus tulee rajata 10 prosenttiin yrityksen oikaistusta tuloksesta (EBITD). Hallitus esittää edelleen rajaksi hyvin korkeaa 25 prosenttia. OECD:n BEPS-hankkeessa rajaksi on suositettu 10–30 prosenttia, mutta OECD:n mukaan haarukan yläpää tulee kyseeseen vain, jos esimerkiksi vähennyskelvottomien korkomenojen lykkäämismahdollisuutta on rajattu tai jos maassa on poikkeuksellisen korkea korkotaso[4]. Suomessa nämä perustelut eivät täyty: HE:ssa todetaan, että yrityslainojen korkotaso Suomessa on ollut 2010-luvulla matalampi kuin euroalueella keskimäärin ja HE:ssa ei esitetä lainkaan korkomenojen lykkäämismahdollisuuden rajaamista. Korkorajoituksen prosenttirajaa tiukentamalla oman ja vieraan pääoman verokohtelua tasataan ja aggressiivisella verosuunnittelulla saatavia veroetuja vähennetään ratkaisevasti. Markkinoiden toimivuuden kannalta on myös tärkeää, ettei verotuksella kannusteta riskialttiiseen, raskaasti velkarahoitteiseen yritystoimintaan.

3. Uusi HE sisältää terminologista kikkailua, jolla direktiivin etuyhteyssuhdetta koskeva tiukempi määritelmä sivuutetaan ja korvataan safe harbour -säännöksen soveltamisen osalta erillisellä määritelmällä “konserniyhteydessä olevasta osapuolesta”. Tämä tarkoittaa, että tosiasiassa etuyhteyssuhteessa otettujen lainojen näennäinen muuttaminen ulkopuolelta otetuiksi lainoiksi verosuunnittelutarkoituksessa on edelleen luvattoman helppoa. Suomen tulee luopua “konserniyhteydessä olevan osapuolen” määritelmästä ja säätää etuyhteyssuhteesta direktiivin mukaisesti. Kahden päällekkäisen etuyhteyssuhdetta kuvaavan määritelmän (direktiivi edellyttää etuyhteyssuhteen määritelmän käyttämistä itsenäisten yhtiöiden osalta) käyttäminen laissa tekee sääntelystä myös tarpeettoman monimutkaista.

4. Etuyhteysosapuolille maksettavien lainojen ei tule olla lainkaan vähennyskelpoisia, jos etuyhteysosapuolen toisessa maassa tulosta tosiasiallisesti suorittama vero on keskimäärin alle 3/4 Suomen tasosta. Nykyisellä yhteisöverotasolla tämä tarkoittaisi 15 prosentin rajaa.

5. Vähäisiä korkomenoja koskevan poikkeuksen rajaa tulee laskea esimerkiksi 100 000 euroon. Hallituksen esityksessä raja on säilytetty nykyisessä 500 000 eurossa. Tämä on summa, jonka alle jäävät etuyhteysosapuolelle (kuten konsernin omalle rahoitusyhtiöille) maksetut korkomenot yritykset voivat vähentää kokonaan. Käytännössä korkea raja

[4] OECD, http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/2316491e.pdf?expires=1516700370&id=id&accname=guest&checksum=03AC1C916EACF13B632BBD6BE4E51517

Finnwatch ry
Malminrinne 1 B
00180 Helsinki
Finland

info@finnwatch.org
www.finnwatch.org

tarkoittaa 100 000 euron[5] automaattista verotukea kaikille kansainvälisille konserneille, joilla on rahoitusyhtiö matalan verotuksen maassa. Suomi on jo saanut EU komission julkaisemassa raportissa moitteita siitä, että nykyisen korkovähennysrajoituksia koskevan säännöksemme raja-arvot (ks. korkea raja-arvo myös kohdassa 2) ovat liian anteliaita ja mahdollistavat aggressiivisen verosuunnittelun jatkumisen[6].

6. “Konserniyhteydessä oleville osapuolille maksettuja” (ks. määritelmästä kohta 3) nettokorkomenoja yritys voisi hallituksen esityksen mukaan vähentää jopa 3 000 000 euroon asti. Rajaa ei perustella luonnosesityksessä edelleenkään mitenkään, vaikka näin korkea raja avaa tarpeettomasti mahdollisuuksia verosuunnitteluun. Esimerkiksi pääomasijoittajat ovat voineet järjestellä rahoituksensa konsernin ulkopuoliseksi ja jatkaa korkojen käyttöä aggressiivisessa verosuunnittelussa sääntelyn estämättä. Rajaa tulisikin laskea alemmas, esimerkiksi 1 000 000 euroon – Ruotsissa vastaava raja on vielä huomattavasti tätä matalampi, alle 500 000 euroa (5 000 000 kruunua). Korkovähennysrajoitusta koskevassa pykälässä tulee myös täsmentää, että keinotekoiset holdingyhtiörakenteet tulee sivuuttaa, kun arvioidaan, onko laina otettu etuyhteysosapuolelta.

7. Vähennyskelvottomien korkomenojen lykkäämismahdollisuus tulee rajata enintään kolmeen vuoteen. Mikäli hallitus aikoo säilyttää korkeat vähennyskelpoisten korkomenojen prosenttirajat, lykkäämismahdollisuutta tulee rajata entisestään kohdassa 2 mainitun OECD:n suosituksen mukaisesti.

8. Konserniin kuulumattomia itsenäisiä yrityksiä ei tule rajata korkovähennysrajoituksen ulkopuolelle. Tämä direktiivin sisältämä harkinnanvarainen poikkeus avaa mahdollisuuden verosuunnitteluun. Itsenäiset yhtiöt voivat harjoittaa aggressiivista korkoverosuunnittelua käyttämällä hyväksi esimerkiksi vakuutuskuoria. Verottajan mukaan erityisesti ulkomaisten vakuutuskuorien käyttö on lisääntynyt räjähdysmäisesti viime vuosina. Yksittäiset henkilöt ovat esimerkiksi voineet siirtää omaisuutta ulkomaiseen vakuutuskuoreen ja lainata sieltä omalle yritykselleen varoja. Tällaisessa tilanteessa vakuutuskuori katsotaan ulkopuolelta otetuksi lainaksi, korkovähennysrajoitusta ei sovelleta, yritykseen ei jää verotettavaa tuloa, korkotuotot ovat verottomia ja vakuutuskuoria koskevan lainsäädännön porsaanreikiä hyödyntämällä voidaan lopulta vapautua myös kaikista tuottojen nostamiseen liittyvistä veroista.

Itsenäisten yhtiöiden sisällyttäminen korkovähennysrajoitusten piiriin ei haittaisi normaalia yritystoimintaa, mutta vaikeuttaisi kaikkein aggressiivisimpia verojärjestelyjä. Asunto-osakeyhtiöt voidaan rajata sääntelyn ulkopuolelle.

9. Holdingyhtiöillä tehtävä yrityskauppoihin ja konserniavustuksien käyttöön liittyvä korkoverosuunnittelu tulee lopettaa täsmätoimilla esimerkiksi Ranskan tai Alankomaiden

[5] 500 000€ x 20% = 100 000 €
[6] Euroopan komissio, https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_papers/taxation_paper_61.pdf

mallin mukaan. Näissä molemmissa maissa pöytälaatikkoyhtiöille maksettavien korkojen vähennyskelpoisuutta on rajattu, kun tietyt ehdot täyttyvät.

Helsingissä 8.10.2018

Sonja Vartiala
toiminnanjohtaja
Finnwatch ry

Finnwatch ry
Malminrinne 1 B
00180 Helsinki
Finland

info@finnwatch.org
www.finnwatch.org